

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ
ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΑΡΧΗΓΕΙΟ ΛΙΜΕΝΙΚΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ -
ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΚΤΟΦΥΛΑΚΗΣ
ΚΛΑΔΟΣ Β΄ (ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ)
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΝΑΥΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ 2^ο (ΕΡΓΑΣΙΑΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ)

Ταχ. Διευθ. : Ακτή Βασιλειάδη
(Πύλες Λιμένος, Ε1 – Ε2)
Ταχ. Κώδικας : 18510, Πειραιάς
Τηλ. Επικ. : 213 137 1295
Δ/νση Ηλ. Ταχ. : dner.b@hcg.gr
Πληροφορίες : Αντ/χος ΛΣ ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ Βασιλική
Πλωτάρχης ΛΣ ΖΟΥΖΙΑΣ Ευάγγελος

Πειραιάς, 05 Μαΐου 2023
Αριθ. πρωτ.: 2242.1-8/33809/ 2023

ΠΡΟΣ: Αποδέκτες Πίνακα Διανομής

ΘΕΜΑ: «Εφαρμογή Ν. 5020/2013 (Α΄29) – Νέος Κώδικας Ιδιωτικού Ναυτικού Δικαίου».

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Γνωρίζεται ότι ο νέος **Κώδικας Ιδιωτικού Ναυτικού Δικαίου [(Ν. 5020/2023) – (Α΄29)]** τέθηκε σε ισχύ την **1η Μαΐου τ.ε**, αντικαθιστώντας μετά από 65 έτη, το καθεστώς του Ν. 3816/1958. Η ανάγκη εκσυγχρονισμού του προϊσχύοντος ΚΙΝΔ ήταν επιβεβλημένη, καθώς ο προηγούμενος Κώδικας παρουσίαζε έντονα σημάδια γήρανσης και επιτεινόμενης απόκλισης από τη ρυθμιστέα ύλη, χάνοντας προοδευτικά ένα μεγάλο μέρος της ρυθμιστικής του εμβέλειας Σε ό,τι αφορά τα ζητήματα της ναυτεργασίας εναρμονίζεται με τη Διεθνή Σύμβαση Ναυτικής Εργασίας, 2006 η οποία κυρώθηκε με τον ν. 4078/2012 (Α΄ 179) και συστηματοποιείται με περιορισμένες αλλαγές, που ενισχύουν την προστασία του ναυτικού ενώ παράλληλα διευρύνεται η εννοιολογική οριοθέτηση του πλοίου, ώστε η νομική έννοια αυτού να προσεγγίσει την τεχνική, με στόχο την ενοποίηση του καθεστώτος και τη συμπερίληψη κατηγοριών που μέχρι σήμερα κινούνταν σε γκριζα ζώνη.

ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΣΤΗ ΝΑΥΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Λαμβάνοντας υπόψη το άρθρο 165 του ΚΙΝΔ, η ναυτική εργασία διέπεται από τις διατάξεις των εκάστοτε Συλλογικών Συμβάσεων Ναυτικής Εργασίας που έχουν εφαρμογή, τις διατάξεις της Διεθνούς Σύμβασης Ναυτικής Εργασίας, 2006 (MLC, 2006), τις σχετικές ρυθμίσεις ενωσιακού δικαίου και συμπληρωματικά από το έβδομο Μέρος του Κώδικα Ιδιωτικού Ναυτικού Δικαίου.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΕΒΔΟΜΟΥ ΜΕΡΟΥΣ Κ.Ι.Ν.Δ.ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ ΝΑΥΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1. Γενικά περί σύμβασης ναυτολόγησης (άρθρα 166 – 168)
2. Προσύμφωνο ναυτολόγησης (άρθρο 169)
3. Είδη συμβάσεων ναυτολόγησης (άρθρα 170 – 172)
4. Λύση – καταγγελία σύμβασης ναυτολόγησης (άρθρα 173 – 178)

5. Ομηρία ναυτικού – Πειρατεία (άρθρο 179)
6. Αποζημίωση ναυτικού (άρθρο 180)
7. Ευθύνη αντιπροσώπου του πλοιοκτήτη έναντι ναυτικού (άρθρο 181)
8. Προκαταβολή – Μισθός ναυτικού (άρθρα 182 – 183)
9. Αμοιβή ναυτικού σε περίπτωση ναυαγίου (άρθρο 184)
10. Δικαιώματα ναυτικού (άρθρα 185 – 188)
11. Καθήκοντα ναυτικού (άρθρο 189)
12. Ευθύνη – ρόλος – εξουσία πλοιάρχου (άρθρα 190 – 195)

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ/ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΣΧΕΤΙΚΩΝ ΜΕ ΤΗΝ ΝΑΥΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

1. ΓΕΝΙΚΑ ΠΕΡΙ ΣΥΜΒΑΣΗ ΝΑΥΤΟΛΟΓΗΣΗΣ

Το περιεχόμενο των άρθρων 166 έως 168 ρυθμίζει θέματα που αφορούν τον τρόπο κατάρτισης, τις μορφές και το περιεχόμενο της σύμβασης ναυτικής εργασίας. Ειδικότερα το **άρθρο 166** πραγματεύεται τον **τρόπο κατάρτισης της σύμβασης ναυτολόγησης**, ενώ ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην προστασία του ναυτικού, ο οποίος, προτού υπογράψει τη σύμβαση ναυτολόγησης, πρέπει να έχει ενημερωθεί πλήρως ως προς τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του, καθώς και ως προς τις συνθήκες εργασίας επί του πλοίου. Η καταχώριση της σύμβασης ναυτολόγησης στο ναυτολόγιο δεν αποτελεί συστατικό στοιχείο αυτής, καθώς ολοκληρώνει τη σύμβαση ναυτολόγησης, αλλά δεν τη συνιστά. Ειδική μνεία γίνεται στη δυνατότητα τήρησης του ναυτολογίου και των εγγραφών σε αυτό με ηλεκτρονικά μέσα, όταν αυτά καταστούν διαθέσιμα, γεγονός το οποίο προϋποθέτει αντίστοιχες τροποποιήσεις των σχετικών διατάξεων του Κ.Δ.Ν.Δ., καθώς και περαίωση των απαραίτητων τεχνικών έργων.

Το **άρθρο 167** προσδιορίζει τις **μορφές που δύναται να λάβει η σύμβαση ναυτολόγησης**, έτσι ώστε να επιτευχθεί συστηματική κατάταξη και σαφής προσδιορισμός της έναρξης και λήξης αυτής. Η σύμβαση ναυτολόγησης μπορεί να είναι σύμβαση ορισμένου χρόνου, κατά ταξίδι ή αορίστου χρόνου (ειδικότερη ανάλυση των κατηγοριών συμβάσεων ναυτικής εργασίας ακολουθεί στα άρθρα 170 έως 172 του Κώδικα).

Στο **άρθρο 168** καθορίζεται το **υποχρεωτικό περιεχόμενο της σύμβασης ναυτολόγησης**. Στη σύμβαση ναυτολόγησης πρέπει να αναγράφονται τα στοιχεία των συμβαλλόμενων μερών, καθώς επίσης ο μισθός και ο τύπος υπολογισμού του μισθού του ναυτικού, οι παροχές υγείας και κοινωνικής ασφάλειας του πλοιοκτήτη προς τον ναυτικό, ο χρόνος της ετήσιας άδειας μετ' αποδοχών, το δικαίωμα παλιννόστησης του ναυτικού και ο τόπος, ο οποίος επελέγη για την παλιννόστησή του. Περαιτέρω ορίζεται ότι η σύμβαση ναυτολόγησης πρέπει να αναφέρει τη συλλογική σύμβαση ναυτικής εργασίας που εφαρμόζεται, αντίτυπο της οποίας προσαρτάται στο ναυτολόγιο. Η ρύθμιση αυτή συντονίζει τον βηματισμό της με τη Διεθνή Σύμβαση Ναυτικής Εργασίας που απαιτεί αντίγραφο της εφαρμοζόμενης συλλογικής σύμβασης εργασίας να είναι διαθέσιμο επί του πλοίου. Τέλος, η σύμβαση ναυτολόγησης πρέπει να προβλέπει ρητά τον τρόπο επίλυσης των διαφορών που ενδέχεται να προκύψουν κατά τη διάρκεια της εργασιακής σχέσης. Επειδή στο υποχρεωτικό περιεχόμενο της σύμβασης ναυτολόγησης ανήκει και ο χρόνος διάρκειας της σύμβασης, καθώς και οι προϋποθέσεις καταγγελίας αυτής, πρέπει συμπληρωματικά με το άρθρο 165 να ληφθούν υπόψη οι διατάξεις που αναφέρονται στις μορφές της σύμβασης ναυτολόγησης και προσδιορίζουν την έναρξη και τη λήξη αυτών.

2. ΠΡΟΣΥΜΦΩΝΟ ΝΑΥΤΟΛΟΓΗΣΗΣ

Μέσω του **άρθρου 169** εισάγεται το, νομολογιακώς αναγνωρισμένο, **προσύμφωνο ναυτολόγησης**, το οποίο αποτελεί συνήθη πρακτική για την πρόσληψη ναυτικών της ποντοπόρου ναυτιλίας. Το προσύμφωνο αποτελεί συμφωνία μεταξύ του πλοιοκτήτη ή του αντιπροσώπου του με τον ναυτικό, η οποία υπόκειται στην αρχή της ελευθερίας των συμβάσεων. Ο πλοιοκτήτης αναλαμβάνει την υποχρέωση να συνάψει σύμβαση ναυτολόγησης με τον ναυτικό, όταν αυτός επιβιβασθεί στο πλοίο. Επίσης, ο πλοιοκτήτης αναλαμβάνει τα έξοδα μετάβασης του ναυτικού στον λιμένα ναυλοχίας του πλοίου. Εάν ο ναυτικός παραμείνει εκτός πλοίου μέχρι την υπογραφή της σύμβασης ναυτολόγησης, ο πλοιοκτήτης υποχρεούται να του καλύψει τις δαπάνες παραμονής του, ενώ ταυτόχρονα του οφείλει πλήρη μισθό για το χρονικό διάστημα από την υπογραφή του προσυμφώνου μέχρι την υπογραφή της σύμβασης ναυτολόγησης, εκτός εάν εφαρμοστέα συλλογική σύμβαση ναυτικής εργασίας περιέχει ευνοϊκότερη για τον ναυτικό ρύθμιση.

3. ΕΙΔΗ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΝΑΥΤΟΛΟΓΗΣΗΣ

Οι συμβάσεις ναυτικής εργασίας σύμφωνα με τα άρθρα 170 έως 172 του Κώδικα Ιδιωτικού Ναυτικού Δικαίου διαιρούνται στις εξής κατηγορίες:

- Σύμβαση ναυτολόγησης ορισμένου χρόνου.
- Σύμβαση ναυτολόγησης κατά ταξίδι.
- Σύμβαση ναυτολόγησης αορίστου χρόνου.

Το **άρθρο 170** αναφέρεται στη **σύμβαση ναυτολόγησης ορισμένου χρόνου**. Σύμφωνα με τη Διεθνή Σύμβαση Ναυτικής Εργασίας αυτή η μορφή σύμβασης ναυτολόγησης πρέπει να περιέχει την ημερομηνία που ορίστηκε για τη λήξη της. Κατά τα λοιπά, αποδίδεται η προϊσχύουσα ρύθμιση: εάν η σύμβαση ναυτολόγησης λήξει κατά τη διάρκεια του πλου, παρατείνεται μέχρι τον κατάπλου του πλοίου στον επόμενο λιμένα, εφόσον είναι δυνατή η αποναυτολόγηση του ναυτικού σε αυτόν.

Στο **άρθρο 171** ρυθμίζεται η **σύμβαση ναυτολόγησης κατά ταξίδι**, σε μεγάλο βαθμό κατά την προϊσχύουσα ρύθμιση. Όπως αναφέρεται και στη Διεθνή Σύμβαση Ναυτικής Εργασίας, η σύμβαση ναυτολόγησης κατά ταξίδι πρέπει να προσδιορίζει το ταξίδι, από τον λιμένα αναχώρησης μέχρι τον λιμένα προορισμού του πλοίου, αλλά και τον χρόνο που πρέπει να παρέλθει μετά τον κατάπλου του πλοίου στο λιμάνι προορισμού για να αποναυτολογηθεί ο ναυτικός.

Στο **Άρθρο 172** ρυθμίζεται η **σύμβαση ναυτολόγησης αορίστου χρόνου**. Απαιτούμενο στοιχείο για την προστασία του ναυτικού είναι η αναγραφή των προϋποθέσεων καταγγελίας, καθώς και της απαιτούμενης περιόδου κοινοποίησης αυτής. Η διάταξη αναγιγνώσκεται σε συνδυασμό με το άρθρο 168 εδάφιο έβδομο και με το άρθρο 6 παρ. 5 ζ α του Κανονισμού για την εφαρμογή της Διεθνούς Σύμβασης Ναυτικής Εργασίας, όπου ορίζεται ότι η περίοδος κοινοποίησης της καταγγελίας δεν επιτρέπεται να είναι μικρότερη για τον πλοιοκτήτη από ό,τι για το ναυτικό.

4. ΛΥΣΗ - ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΝΑΥΤΟΛΟΓΗΣΗΣ

Τα άρθρα 173 έως 178 πραγματεύονται θέματα τα οποία άπτονται της λύσεως – καταγγελίας συμβάσεως. Ειδικότερα, μέσω του **άρθρου 173** εισάγεται νέα διάταξη για τη **λύση όλων των μορφών της σύμβασης ναυτολόγησης με συμφωνία των δύο συμβαλλομένων μερών**. Είναι σύνηθες στην ελληνική ναυτιλιακή πρακτική να αναγράφεται στο ναυτικό φυλλάδιο ως λόγος λύσης της σύμβασης ναυτολόγησης **η κοινή συναίνεση (ή αμοιβαία συναίνεση)**. Είναι αυτονόητο ότι η κοινή συναίνεση πρέπει να αποτυπώνει την αδιαμφισβήτητη βούληση αμφοτέρων των συμβαλλομένων για λύση της σύμβασης ναυτολόγησης.

Στο **άρθρο 174** προβλέπονται οι **περιπτώσεις αυτοδίκαιης λύσης της σύμβασης ναυτολόγησης**. Η σύμβαση ναυτολόγησης λύνεται αυτοδίκαια σε περίπτωση απώλειας του πλοίου. Στην έννοια της απώλειας εντάσσεται κάθε είδους ολική φυσική καταστροφή του πλοίου, δηλαδή βύθιση, ναυάγιο,

διάλυση, πλήρης ανικανότητα του πλοίου προς πλου. Αντιθέτως, η πρόσκαιρη ανικανότητα του πλοίου προς πλου ή ο προσωρινός παροπλισμός του δεν αποτελούν λόγους αυτοδίκαιης λύσης της σύμβασης ναυτολόγησης, αλλά λόγους τακτικής καταγγελίας σύμφωνα με το άρθρο 176. Επίσης, η εκποίηση του πλοίου σε δημόσιο πλειστηριασμό επιφέρει την αυτοδίκαιη λύση της σύμβασης ναυτολόγησης, όχι όμως η κατάσχεση - συντηρητική ή αναγκαστική - του πλοίου. Τέλος, αυτοδίκαιη λύση της σύμβασης ναυτολόγησης επιφέρει και η διαγραφή του πλοίου από το ελληνικό νηολόγιο (άρθρο 18 ΚΔΝΔ).

Μέσω του **άρθρου 175** ρυθμίζεται η **λύση της σύμβασης ναυτολόγησης με άτακτη καταγγελία από τον πλοιοκτήτη ή τον πλοίαρχο** και τούτο αποτελεί καινοτόμο διάταξη, διότι ο πλοιοκτήτης πλέον δύναται να καταγγείλει την σύμβαση ναυτολόγησης του πλοίαρχου ή των μελών του πληρώματος, ή ο πλοίαρχος την σύμβαση ναυτολόγησης των μελών του πληρώματος, εφόσον ο πλοίαρχος ή τα μέλη του πληρώματος αντίστοιχα, απουσιάζουν παράνομα από το πλοίο ή παραβιάζουν τις εργασιακές τους υποχρεώσεις κατά τρόπο, ο οποίος θέτει σε κίνδυνο το πλοίο, το φορτίο, τους επιβαίνοντες επί του πλοίου, αλλά και γενικότερα τη ναυσιπλοΐα. Πέραν της περίπτωσης της παράνομης απουσίας του ναυτικού (Άρθρο 205 ΚΔΝΔ), η οποία αποτελεί γεγονός, που από τη φύση του υποβαθμίζει αναμφίβολα την εύρυθμη λειτουργία του πλοίου, σπουδαίος λόγος εφαρμογής του εν λόγω άρθρου υφίσταται όταν συντρέχουν σωρευτικά και οι δύο παραπάνω αναφερθείσες προϋποθέσεις, κατά τρόπο ώστε η μία να αποτελεί προϋπόθεση της άλλης δηλαδή, η παραβίαση των εργασιακών υποχρεώσεων του ναυτικού να προκαλεί κίνδυνο στην ασφάλεια του πλοίου, του φορτίου, των επιβαινόντων στο πλοίο και γενικά στη ναυσιπλοΐα.

Στο **άρθρο 176** ρυθμίζεται η **λύση της σύμβασης ναυτολόγησης με τακτική καταγγελία από τον πλοιοκτήτη ή τον πλοίαρχο**. Στην περίπτωση λύσης με τακτική καταγγελία πρέπει να αναφέρεται ο λόγος καταγγελίας, καθώς και να τηρείται προθεσμία, η οποία ορίζεται στο ελάχιστο χρονικό διάστημα των επτά (7) ημερών από τη γνωστοποίηση της καταγγελίας στον ναυτικό (βλ. και Πρότυπο Α.2.1. παρ. 5 Διεθνούς Σύμβασης Εργασίας). Στην παρ. 2 του άρθρου **173** αναφέρονται **ενδεικτικά και όχι εξαντλητικά** οι λόγοι τακτικής καταγγελίας της σύμβασης ναυτολόγησης από τον πλοιοκτήτη ή τον πλοίαρχο. Η πρόσκαιρη ανικανότητα του πλοίου προς πλου αντιδιαστέλλεται από την πλήρη ή απόλυτη (παρ. 3 άρθρου 225 ΚΔΝΔ) ανικανότητα του πλοίου προς πλου.

Το **άρθρο 177** καταγράφει τις περιπτώσεις **άτακτης καταγγελίας**, δηλαδή καταγγελίας χωρίς τήρηση προθεσμίας της σύμβασης ναυτολόγησης από τον ναυτικό. Η καινοτομία της διάταξης έγκειται στο ότι αυτή τη δυνατότητα της άτακτης καταγγελίας κατέχει πλέον και ο πλοίαρχος, εφόσον ο πλοιοκτήτης υποπέσει σε βαριά παράβαση των καθηκόντων του έναντι αυτού. Η παράγραφος 2 του ίδιου άρθρου περιέχει νέα διάταξη, η οποία αποτελεί επιταγή της Διεθνούς Σύμβασης Ναυτικής Εργασίας [Πρότυπο Α 2.1. παρ. 6], σύμφωνα με την οποία η λύση της σύμβασης ναυτολόγησης με μικρότερη περίοδο ειδοποίησης ή χωρίς ειδοποίηση επέρχεται σε περιπτώσεις επείγουσας ανάγκης του ναυτικού. Η παράγραφος 2 του άρθρου 177 παρέχει τη δυνατότητα στον ναυτικό να καταγγείλει τη σύμβαση ναυτολόγησης με περίοδο γνωστοποίησης μικρότερη των επτά (7) ημερών ή χωρίς προθεσμία για σοβαρούς προσωπικούς ή άλλους επείγοντες λόγους.

Στο **άρθρο 178** ρυθμίζεται η **τακτική καταγγελία** της σύμβασης ναυτολόγησης από τον ναυτικό. Καταργείται το χρονικό όριο που έθετε το άρθρο 73 του υπό αναθεώρηση ΚΙΝΔ, καθώς και οι τοπικοί περιορισμοί του λιμένα προορισμού του πλοίου, στο οποίο επιβαίνει ο καταγγέλλων ναυτικός. Η λύση της σύμβασης ναυτολόγησης επέρχεται **μετά την πάροδο επτά (7) ημερών από την καταγγελία**. Η προθεσμία αυτή, εάν συμπληρωθεί κατά τη διάρκεια του πλου, παρατείνεται μέχρι τον κατάπλου του πλοίου στον αμέσως επόμενο λιμένα.

Σημειώνεται ότι κατά την διαδικασία αποναυτολόγησης των ναυτικών τα σχετικά αιτιολογικά που θα καταγράφονται στα Ναυτικά Φυλλάδια των ναυτικών και αντίστοιχα στα ναυτολόγια των πλοίων, θα πρέπει να αντανakλούν τον πραγματικό λόγο λύσης της Σύμβασης Ναυτικής Εργασίας.

5. ΟΜΗΡΙΑ ΝΑΥΤΙΚΟΥ – ΠΕΙΡΑΤΕΙΑ

Το **άρθρο 179** αποτυπώνει τη ρύθμιση της παραγράφου 10 του άρθρου 6 του Κανονισμού για την εφαρμογή απαιτήσεων της Σύμβασης Ναυτικής Εργασίας, η οποία προστέθηκε με την παράγραφο 1 του άρθρου 1 της υπ' αρ. 2242.7-2.1/71195/30.9.2021 κοινής απόφασης των Υπουργών Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής (Β' 4704). Η **ομηρία** του ναυτικού λόγω **πειρατείας ή ένοπλης βίας δεν** επιφέρει τη λύση της σύμβασης ναυτολόγησης. Η συγκεκριμένη διάταξη αναγιγνώσκεται σε συνδυασμό με την παρ. 3 του άρθρου **179** του παρόντος, που διασαφηνίζει την έννοια του πλήρους μισθού. Οι όροι πειρατεία και ένοπλη ληστεία δίνονται στον ορισμό του άρθρου 1 του π.δ. 8/2021 (Α' 12).

6. ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ ΝΑΥΤΙΚΟΥ

Το **άρθρο 180** πραγματεύεται το θέμα της **αποζημίωσης του ναυτικού σε περίπτωση λύσης της σύμβασης ναυτολόγησης**. Αποζημίωση δικαιούται ο ναυτικός σε περίπτωση **αυτοδίκαιης λύσης της σύμβασης** ή λύσης με **τακτική καταγγελία** από τον πλοιοκτήτη, καθώς και λύσης με **άτακτη καταγγελία** από τον ίδιο. Η διάταξη αυτή αναγιγνώσκεται συνδυαστικά με όλα τα άρθρα που ρυθμίζουν τη λύση της σύμβασης ναυτολόγησης. Επίσης, το άρθρο αυτό αποδίδει το ισχύον δίκαιο ως προς τον τρόπο υπολογισμού της αποζημίωσης. Η αποζημίωση συνίσταται σε ποσό ίσο προς τον μισθό δεκαπέντε (15) ημερών. Διπλασιάζεται ή τριπλασιάζεται αυτό το ποσό ανάλογα με τον λιμένα στον οποίο επήλθε η λύση της σύμβασης ναυτολόγησης. **Καταργείται το άρθρο 77 του προϊσχύοντος ΚΙΝΔ, σύμφωνα με το οποίο η λύση της σύμβασης λόγω κατάσχεσης του πλοίου ή εκποίησης του σε δημόσιο πλειστηριασμό, ανικανότητας προς πλου ή παροπλισμού που διαρκεί τουλάχιστον δεκαπέντε (15) ημέρες, είχε ως συνέπεια η οφειλόμενη προς τον ναυτικό αποζημίωση να μειώνεται στο ήμισυ, όχι όμως να γίνεται λιγότερη του μισθού δεκαπέντε (15) ημερών.**

7. ΕΥΘΥΝΗ ΠΛΟΙΟΚΤΗΤΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΥ ΤΟΥ ΠΛΟΙΟΚΤΗΤΟΥ ΕΝΑΝΤΙ ΤΟΥ ΝΑΥΤΙΚΟΥ

Η διάταξη του **άρθρου 181** επιβάλλει την ευθύνη εις ολόκληρον του αλλοδαπού πλοιοκτήτη και του αντιπροσώπου του, ο οποίος συνάπτει σύμβαση ναυτολόγησης στην Ελλάδα με ναυτικό για όλες τις υποχρεώσεις που προκύπτουν από ή με αφορμή τη συγκεκριμένη σύμβαση. Σε περίπτωση δε, κατά την οποία ο αντιπρόσωπος είναι νομικό πρόσωπο ημεδαπό ή αλλοδαπό, ενέχονται με τον πλοιοκτήτη ατομικά και σε ολόκληρο, εκτός από το νομικό πρόσωπο και όλα τα φυσικά πρόσωπα που το εκπροσώπησαν ή το εκπροσωπούν από την σύναψη της σύμβασης ναυτολόγησης μέχρι την άσκηση των αξιώσεων από το ναυτικό. Οι αξιώσεις του ναυτικού κατά του αντιπροσώπου του πλοιοκτήτη υπόκεινται πλέον σε ετήσια παραγραφή (αντί της μέχρι τώρα προβλεπόμενης εξαμήνης), εκτός από τις αξιώσεις για εργατικό ατύχημα, οι οποίες υπόκεινται σε παραγραφή τριάντα (30) μηνών. Η παραγραφή άρχεται από την ημερομηνία λύσης της σύμβασης ναυτολόγησης.

8. ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΗ – ΜΙΣΘΟΣ ΝΑΥΤΙΚΟΥ

Μέσω του **άρθρου 182** παρέχεται το δικαίωμα στον ναυτικό να λάβει ως **προκαταβολή** με την κατάρτιση της σύμβασης ναυτολόγησης, ποσό που αντιστοιχεί στον πλήρη μισθό ενός μήνα, εκτός εάν υπάρχει διαφορετική πρόβλεψη στην εφαρμοζόμενη συλλογική σύμβαση εργασίας. Η διάταξη αυτή συνάδει με την πρόβλεψη της Διεθνούς Σύμβασης Ναυτικής Εργασίας Α2.2, σύμφωνα με την οποία οι πληρωμές που οφείλονται σε ναυτικούς πρέπει να γίνονται σε διαστήματα όχι μεγαλύτερα του ενός μήνα (Κανονισμός παρ. 1 άρθρου 7).

Το **άρθρο 183** πραγματεύεται τον **υπολογισμό του μισθού του ναυτικού**. Η παράγραφος 1 αποτυπώνει την επιταγή της Διεθνούς Σύμβασης Ναυτικής Εργασίας ότι οι μισθοί των ναυτικών καταβάλλονται σε τακτά χρονικά διαστήματα, όχι μεγαλύτερα του ενός μηνός (Πρότυπο A2.2 και Εθνικός Κανονισμός άρθρο 7, παρ. 1). Η παράγραφος 2 διασαφηνίζει ότι ο ναυτικός αμείβεται για τις ημέρες και τους μήνες που έχει διαρκέσει η σύμβαση ναυτολόγησης, ενώ επαναλαμβάνει την προϊσχύουσα ρύθμιση, ότι εάν η σύμβαση ναυτολόγησης διήρκεσε λιγότερο από μήνα, ο ναυτικός δικαιούται τον πλήρη μισθό ενός μήνα. Στην παράγραφο 3 του ίδιου άρθρου δίνεται ο ορισμός του πλήρους μισθού. Ως πλήρης μισθός νοείται ο βασικός μισθός που αντιστοιχεί στις κανονικές ώρες εργασίας του ναυτικού, τα τακτικά επιδόματα που σχετίζονται με τον βασικό μισθό και το επίδομα τροφής. Στην παράγραφο 4 επισημαίνεται η επίσης προϊσχύουσα ρύθμιση, ότι τόσο η πρώτη ημέρα ναυτολόγησης όσο και αυτή της αποναυτολόγησης θεωρούνται ως πλήρεις ημέρες.

9. ΑΜΟΙΒΗ ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΝΑΥΑΓΙΟΥ / ΑΡΘΡΟ 184

Στο **άρθρο 184** καθορίζεται η **αμοιβή** που δικαιούται ο ναυτικός **σε περίπτωση απώλειας του πλοίου λόγω ναυαγίου**. Ο ναυτικός δικαιούται πλήρεις αποδοχές για τις ημέρες που εργάστηκε για τη διάσωση του πλοίου, των επιβαινόντων στο πλοίο ή του φορτίου. Επίσης, ο ναυτικός δικαιούται το σύνολο των τακτικών αποδοχών, δηλαδή τον πλήρη μισθό, το πολύ δύο (2) μηνών, εφόσον δεν προσελήφθη σε άλλο πλοίο, ενώ ταυτόχρονα έχει τη διακριτική ευχέρεια να επιλέξει, εάν θα λάβει τον μισθό του, το μισθό του παρόντος άρθρου ή την αποζημίωση του άρθρου 180. Τέλος, ο ναυτικός δικαιούται πλήρη αποζημίωση για απώλεια των αντικειμένων της προσωπικής ή επαγγελματικής του χρήσης σε περίπτωση που αυτή προήλθε από ατύχημα οφειλόμενο σε τυχαίο γεγονός.

10. ΔΙΑΚΑΙΩΜΑΤΑ ΝΑΥΤΙΚΟΥ / ΑΡΘΡΑ 185 - 188

Τα άρθρα 185 έως 188 εστιάζουν στα δικαιώματα των ναυτικών και ειδικότερα σε αυτά της αδείας, της προστασίας σε περίπτωση ασθένειας ή ατυχήματος, παλιννόστησης και του κόστους παλιννόστησης. Στο **άρθρο 185** ρυθμίζεται το **δικαίωμα αδείας** του ναυτικού, σε αντιστοίχιση με τις σχετικές διατάξεις της Διεθνούς Σύμβασης Ναυτικής Εργασίας (Άρθρο 9 του Κανονισμού). Συμφωνία παραίτησης από το δικαίωμα της ετήσιας άδειας μετ' αποδοχών απαγορεύεται και είναι άκυρη (παρ. 3 άρθρου 9 Κανονισμού, Διεθνής Σύμβαση Ναυτικής Εργασίας Πρότυπο A2.4.3.). Ειδικότεροι όροι της οικείας συλλογικής σύμβασης που έχει εφαρμογή αυτονοήτως υπερσχύουν.

Στο **άρθρο 186** ορίζονται τα **δικαιώματα του ναυτικού σε περίπτωση ασθένειας ή ατυχήματος**. Ο ναυτικός, εάν ασθενήσει, δικαιούται, όσο παραμένει στο πλοίο, πλήρη μισθό και νοσηλεία μέχρι την πλήρη αποθεραπεία του. Εάν η σύμβαση ναυτολόγησης λυθεί λόγω αδυναμίας του ναυτικού να παράσχει εργασία και αυτός αποβιβασθεί από το πλοίο, τότε δικαιούται τα έξοδα νοσηλείας, τα έξοδα παλιννόστησης και πλήρεις μισθούς διαρκείας τεσσάρων (4) μηνών από την αποβίβασή του από το πλοίο. Η έννοια του μισθού περιλαμβάνει τις πλήρεις μηνιαίες αποδοχές του ναυτικού, δηλαδή ό,τι ο ναυτικός αποκόμιζε από την εργασία του στο πλοίο πριν από την ασθένειά του. Εάν έχει συμφωνηθεί μισθός ασθένειας, δεν επιτρέπεται να είναι κατώτερος του μισθού ενεργείας, δηλαδή του βασικού μισθού προσαυξημένου κατά το αντίτιμο της τροφής ή του προβλεπόμενου στην οικεία συλλογική σύμβαση ναυτικής εργασίας που έχει εφαρμογή. Ιδιαίτερα σημαντική για την προστασία του ναυτικού είναι η καινοτομία που εισάγεται με την παρ. 3 του παρόντος άρθρου σχετικά με την υποχρεωτική ασφάλιση του πλοιοκτήτη για τις απαιτήσεις από ασθένεια ή ατύχημα του ναυτικού. Ειδικότερα, σύμφωνα με την Διεθνή Σύμβαση Ναυτικής Εργασίας και τον Κανονισμό, ο πλοιοκτήτης τηρεί υποχρεωτική ασφάλιση για την ευθύνη του από επαγγελματική ασθένεια του ναυτικού. Αναγνωρίζεται η ευθεία αξίωση του ναυτικού κατά του ασφαλιστή για τις καλυπτόμενες απαιτήσεις, ο δε τελευταίος δεν έχει το δικαίωμα να αντιτάξει κατά του ναυτικού τις ενστάσεις που απορρέουν από την ασφαλιστική σύμβαση.

Μέσω του **άρθρου 187** οριοθετείται το **δικαίωμα παλιννόστησης** του ναυτικού. Ο ναυτικός, εάν λυθεί η σύμβαση ναυτολόγησης, δικαιούται να επιστρέψει με δαπάνες του πλοιοκτήτη στον τόπο της κατοικίας του ή στον λιμένα έναρξης του πλου ή στον τόπο υπογραφής της σύμβασης ναυτολόγησης ή σε οποιοδήποτε άλλο τόπο συμφωνηθεί κατά τη συνομολόγηση της σύμβασης ναυτολόγησης. Όπως ορίζεται στον Κανονισμό (παρ. 8 άρθρου 10), ο πλοιοκτήτης οφείλει να δώσει τη δυνατότητα στον ναυτικό να επιστρέψει με ταχεία μέσα. Κρίνεται ότι το δικαίωμα αυτό θα πρέπει να ασκείται εντός ευλόγου χρόνου, ο οποίος προσδιορίζεται *ad hoc* από τις επικρατούσες σε κάθε περίπτωση συνθήκες, άλλως αποσβέννυται.

Στο **άρθρο 188** προσδιορίζεται το **κόστος της παλιννόστησης** για τον πλοιοκτήτη. Όπως ρητά ορίζεται στη Διεθνή Σύμβαση Ναυτικής Εργασίας, οι δαπάνες της παλιννόστησης δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να αποτελούν χρέωση για τους ναυτικούς [Πρότυπο A2.5.5 (γ)]. Μόνη εξαίρεση την οποία προβλέπει η Διεθνή Σύμβαση Ναυτικής Εργασίας είναι, όταν ο ναυτικός τελεί σε σοβαρή αθέτηση των εργασιακών του υποχρεώσεων. Στην παράγραφο 2 του άρθρου 184 ορίζεται ότι το κόστος παλιννόστησης δύναται να παρακρατηθεί από τον μισθό του ναυτικού, **μόνο εφόσον** εκδοθεί **τελεσίδικη** δικαστική απόφαση, από την οποία προκύπτει ότι ο ναυτικός προέβη σε βαριά παράβαση των καθηκόντων και υποχρεώσεων του που απορρέουν από τη σύμβαση ναυτολόγησης. Σύμφωνα με τη Διεθνή Σύμβαση Ναυτικής Εργασίας (Πρότυπο A2.5.2. και Κανονισμός άρθρο 10α), ο πλοιοκτήτης υποχρεούται να συνάπτει ασφαλιστική σύμβαση για οφειλόμενους στο ναυτικό μισθούς κατά μέγιστο όριο τεσσάρων (4) μηνών, καθώς και για τα έξοδα παλιννόστησής του και κάλυψης των ουσιαστών αναγκών τροφής, ενδιαίτησης και ιατρικής μέριμνας. Τα πλοία, άλλωστε, είναι υποχρεωμένα να φέρουν πιστοποιητικά ή άλλη έγγραφη απόδειξη χρηματοοικονομικής ασφάλειας, ενώ αντίγραφό τους πρέπει να αναρτάται σε εμφανές σημείο προσβάσιμο για τους ναυτικούς (Κανονισμός, άρθρο 10α). Σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 184 του παρόντος, ο ναυτικός έχει ευθεία αξίωση κατά του ασφαλιστή για τις αναφερόμενες στο Πρότυπο A.2.5.2. (παράγραφος 2) απαιτήσεις. Ο ασφαλιστής δεν μπορεί να αντιτάξει κατά του ναυτικού τυχόν ενστάσεις που απορρέουν από την ασφαλιστική σύμβαση.

11. ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΝΑΥΤΙΚΟΥ

Το **άρθρο 189** αναφέρεται στα **καθήκοντα του ναυτικού** συμπληρωματικώς με αυτά που καταγράφονται και στον ΚΑΝΔ (άρθρα 130 και 210). Ο ναυτικός οφείλει να συμμορφώνεται με τις εντολές των ιεραρχικώς προϊσταμένων του και να εκτελεί την υπηρεσία του, σύμφωνα με τους νόμους, τους όρους της σύμβασης ναυτολόγησης, τους κανονισμούς και τις κρατούσες συνήθειες. Σχετικά με την υποχρέωση αυτή είναι και τα άρθρα 133 και 134 ΚΑΝΔ, τα οποία ορίζουν την υποχρέωση των μελών του πληρώματος να συνεργάζονται σύμφωνα με τις οδηγίες του πλοίαρχου για τη σωτηρία του πλοίου και σε περίπτωση ναυαγίου να παρέχουν άμεση αρωγή προς τους ναυαγήσαντες. Επίσης, ο ναυτικός, κατά την εκτέλεση της υπηρεσίας του, υποχρεούται να διατηρεί σε καλή κατάσταση το πλοίο και τα αντικείμενα που του έχουν χορηγηθεί.

12. ΕΥΘΥΝΗ – ΡΟΛΟΣ ΚΑΙ ΕΞΟΥΣΙΑ ΠΛΟΙΑΡΧΟΥ

Το περιεχόμενο των άρθρων 190 έως 195 επικεντρώνεται στο ρόλο, την ευθύνη και την εξουσία του πλοίαρχου. Μέσω του **άρθρου 190** εκσυγχρονίζεται το **μέτρο της ευθύνης του πλοίαρχου**. Ο πλοίαρχος διοικεί το πλοίο (άρθρο 104 ΚΑΝΔ) και ευθύνεται για τη νόμιμη σύνθεση του πληρώματος σύμφωνα με τις οδηγίες του πλοιοκτήτη (άρθρο 105 ΚΑΝΔ), ενώ ταυτόχρονα έχει την αποκλειστική ευθύνη για την τήρηση των ισχυόντων νόμων και κανονισμών που άπτονται της ασφάλειας του πλοίου, του πληρώματος και όλων των επιβαινόντων στο πλοίο, του φορτίου και γενικότερα της ναυσιπλοΐας (άρθρα 104-129 ΚΑΝΔ και ειδικότερα άρθρο 113 ΚΑΝΔ). Επίσης, ορίζει ότι ο **πλοίαρχος ευθύνεται για δόλο και βαριά αμέλεια και όχι για κάθε πταίσμα**, όπως όριζε το άρθρο 40 του προϊσχύσαντος ΚΙΝΔ.

Με το **άρθρο 191** αναγνωρίζεται ο εξέχων **ρόλος του πλοίαρχου** επί του πλοίου και καθιερώνεται η προσωπική του ευθύνη ως προς την τήρηση και φύλαξη όλων των ναυτιλιακών και φορτωτικών εγγράφων, βιβλίων και πιστοποιητικών. Συνδυαστικά, ο ΚΔΝΔ απαιτεί από τον πλοίαρχο να μεριμνά ώστε να βρίσκονται επί του πλοίου τα προβλεπόμενα από τον νόμο έγγραφα.

Δια του **άρθρου 192** επαναλαμβάνεται το άρθρο 44 του προϊσχύοντος ΚΙΝΔ. Ο πλοίαρχος, για να αποτρέψει κίνδυνο που απειλεί το πλοίο, δύναται να χρησιμοποιήσει οποιοδήποτε αντικείμενο βρίσκεται επί του πλοίου και κρίνεται ότι είναι αναγκαίο για τον σκοπό αυτό. Το παραπάνω δικαίωμα που παρέχει ο νόμος στον πλοίαρχο είναι συνυφασμένο με την εξουσία του επί των επιβαινόντων στο πλοίο (άρθρο 104 ΚΔΝΔ) για τον σκοπό της τήρησης της ασφάλειας, της υγιεινής και της πειθαρχίας επί του πλοίου.

Οι διατάξεις του **άρθρου 193** επαναλαμβάνουν αυτές του άρθρο 57 του προϊσχύοντος ΚΙΝΔ. Ο πλοίαρχος μπορεί, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, να αναθέτει προσωρινά σε ναυτικό καθήκοντα πέραν εκείνων που υποχρεούται να εκτελέσει σύμφωνα με τη σύμβαση ναυτολόγησής του, υπό την προϋπόθεση ότι δεν είναι ασυμβίβαστα με την ειδικότητα και τον βαθμό του.

Στο **άρθρο 194** ορίζεται ότι ο πλοίαρχος δεν επιτρέπεται, επί ποινή αποζημιώσεως, να φορτώνει εμπορεύματα για λογαριασμό του, εάν δεν υπάρχει ρητή έγγραφη άδεια του πλοιοκτήτη ή του αντιπροσώπου. Κατά τον ίδιο τρόπο απαιτείται ρητή άδεια του πλοίαρχου, προκειμένου να φορτώνει ο ναυτικός εμπορεύματα για δικό του λογαριασμό. Η παράγραφος 2 του άρθρου 58 του προϊσχύοντος ΚΙΝΔ, σύμφωνα με την οποία ο πλοίαρχος δικαιούται να αποθέσει στην ξηρά ή να απορρίψει στη θάλασσα τα εμπορεύματα που φόρτωσε ο ναυτικός χωρίς ρητή έγγραφη άδειά του, εάν τα ανακαλύψει μετά τον απόπλου, καταργείται δια του παρόντος.

Τέλος, με το **άρθρο 195** παρέχεται στον πλοίαρχο δικαστική αντιπροσωπευτική εξουσία (ενεργητική και παθητική), η οποία είναι συνάρτηση της εξουσίας του στο πλοίο, στο φορτίο, στους επιβαίνοντες στο πλοίο και στα πράγματά τους.

13. Θέση εφαρμογής του ΚΙΝΔ

Οι αναλυθείσες στο παρόν διατάξεις του αναθεωρημένου Κώδικα Ιδιωτικού Ναυτικού Δικαίου τίθενται σε εφαρμογή από την **1^η Μαΐου τρέχοντος έτους**.

Κάθε διαταγή ή εγκύκλιος που έχει εκδοθεί από την Υπηρεσία μας κατ' εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 53 έως 83 (Τίτλος Τέταρτος Περί Πληρώματος) του Ν. 3816/1958, παύει να ισχύει.

Η παρούσα να τεθεί στο φάκελο των μόνιμων διαταγών και εγκυκλίων για το θέμα.

14. Η Υπηρεσία μας παραμένει στη διάθεσή σας για οποιαδήποτε περαιτέρω διευκρίνιση.

Ο Διευθυντής

Πλοίαρχος Λ.Σ. ΔΟΥΜΑΝΗΣ Αντώνιος

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΝΟΜΗΣ

I. ΑΠΟΔΕΚΤΕΣ ΠΡΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

1. Λιμενικές Αρχές Εσωτερικού
2. Έδρες Ναυτιλιακών Ακολούθων

II. ΑΠΟΔΕΚΤΕΣ ΠΡΟΣ ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ

1. Πανελλήνια Ναυτική Ομοσπονδία
2. Ναυτικό Επιμελητήριο Ελλάδος
3. Ένωση Ελλήνων Εφοπλιστών
4. Σύνδεσμο Επιχειρήσεων Επιβατηγού Ναυτιλίας
5. Ένωση Εφοπλιστών Ναυτιλίας Μικρών Αποστάσεων
6. Ένωση Εφοπλιστών Κρουαζιερόπλοιων και Φορέων Ναυτιλίας
7. Πανελλήνια Ένωση Πλοιάρχων Ε.Ν.
8. Γ.Ε.Ν.Ε.
9. Οίκος Ναύτου
10. Ναυτικό Απομαχικό Ταμείο
11. Πανελλήνια Ένωση Πληρωμάτων Ρ/Κ – Ν/Γ
12. Ένωση Πλοιοκτητών Ρ/Κ – Ν/Γ πλοίων
13. Πανελλήνια Ένωση Πλοιοκτητών – Εφοπλιστών Ρ/Κ – Ν/Γ πλοίων «Άγιος Νικόλαος»
14. Ένωση Πλοιοκτητών Ελληνικών Σκαφών Τουρισμού
15. Πανελλήνια Ένωση Πλοιοκτητών Τουριστικών Ημερόπλοιων Σκαφών

III. ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ

1. Γρ. κ.κ. Υπουργού - Υφυπουργού (υ.τ.α.)
2. Γρ. κ.κ. Γ.Γ.Λ.Λ.Π.Ν.Ε. – Γ.Γ.ΑΙ.Ν.Π. (υ.τ.α.)
3. Γρ. κ. Α/Λ.Σ. - ΕΛ.ΑΚΤ. (υ.τ.α.)
4. Γρ. κ.κ. Α' Υ/Λ.Σ. - ΕΛ.ΑΚΤ. - Β' Υ/Λ.Σ. - ΕΛ.ΑΚΤ. (υ.τ.α.)
5. Γρ. κ.κ. Δ.Κ.Α' - Δ.Κ.Β' – Δ.Κ.Γ' – Δ.Κ.Δ' (υ.τ.α.)
6. Γρ. κ.κ. ΠΕ.ΔΙ.Λ.Σ. - ΕΛ.ΑΚΤ. (υ.τ.α.)
7. Γρ. Μ.Μ.Ε. & Δ.Σ.
8. Δ.Π.Ν. - Δ.Α.Ν. - Δ.ΕΚ.Ν. - Δ.Θ.Σ. – ΔΙ.Π.ΘΑ.Π. - Δ.Ε.Π. - Δ.Ε.Δ.Α.Π.Λ.Ε.